

[Landbrugsministeren.]

den forlænget og skærpet. Dette udvalg har udtrykkelig udtalt over for mig, at det synes, at loven har virket godt, og det må man så vel også gå ud fra at den har.

Jeg forstår, at der med hensyn til § 2 er forskellige opfattelser; et enkelt medlem ønsker den skærpet; andre ønsker den måske mildnet. Jeg vil som nævnt gerne medvirke til, at vi i udvalget drøfter dette og forsøger at finde frem til en form, som kan tilfredsstille alle parter. Paragraffen er jo tænkt som en beskyttelsesparagraf, således at køberen af et jordbrugsareal får den bedst mulige beskyttelse mod et eventuelt tab ved tilstedeværelsen af flyvehavre, noget, han ikke kan konstatere, hvis han køber på en årstid, hvor flyvehavren ikke forekommer.

Jeg synes, det er ganske rimeligt, at man i udvalget også drøfter det af det ærede medlem hr. Aage Fogh fremdragne spørgsmål, og jeg kan tilsige ministeriets medvirken til at fremskaffe de oplysninger, der ønskes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Thomsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning.
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til bogføringslov.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1557, fremsættelsen i tidenden sp. 1987).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i konkursloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1555, fremsættelsen i tidenden sp. 1990).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Brodthagen: Hvis man sammenligner det lovforslag om bogføring, som man behandlede i det høje ting for 5 år siden, med det lovforslag, der nu er fremsat, vil man bemærke, at der er sket en betydelig ændring. Det første lovforslag indeholdt 12 paragraffer, og i det nu foreliggende er der kun 4. Grunden til, at det første lovforslag gik i fisk, var, at man ikke kunne blive enig om en formulering af regler om, hvordan udestående fordringer skulle opgøres, f. eks. i forholdet til en bank eller sparekasse eller over for skattevæsenet. Man anmodede derfor handelsministeriet om at formulere dette punkt på en måde, der var mere tilfredsstillende; dette har man gjort med usædvanlig hurtighed, idet det ikke er mere end 5 år siden, vi bad herom.

Endvidere har man taget § 2 i det tidligere lovforslag ud, hvorefter man ved kongelig anordning kunne forøge det antal af virksomheder, som skulle være bogføringspligtige.

Den tredje ændring, man har foretaget, — et punkt, der for mig er meget væsentligt, og som ved sidste behandling gav anledning til en længere debat — drejer sig om landbrugernes bogføringspligt. Landbrugere er nu kommet med, idet landbrugs-ejendomme, for hvilke grundbeløbet ved udmålingen af grundværdistigningen udgør 30 000 kr. eller derover, nu også har bogføringspligt; gartneriejendomme, frugtplantager og planteskoler samt virksomhed med pelsdyravl m. m. er også kommet med. Dette vil jeg udtrykke min store tilfredshed med.

Ifølge dette lovforslag kræves der i modsætning til hidtil gældende regler ikke autorisation eller stempning af forretningsbøger, ligesom man ikke behøver at føre nogen egentlig kassebog.

Antallet af kategorier af bogføringspligtige virksomheder var i det gamle lovforslag 28 og er nu 37. Det er mit håb, at vi engang får regler om bogføringspligt, hvor efter det ikke er nødvendigt med en sådan liste, idet enhver, der driver forretning — hvad enten det er med 1, 2, 3 eller slet ingen medhjælpere — har bogføringspligt. Den kamp, man gennem mange år fra visse

[Brodthagen.]

sider har ført for at undgå denne bogføringspligt, må siges at være forældet. Hvis man i dag går ind i en aftenskole, ungdomsskole eller et andet sted, vil man opdage, at ungdommen dér, hvor man har klasser med undervisning, der også omfatter bogføring, søger netop disse klasser for at dygtiggøre sig. Det er ikke længere siden end i søndags, at jeg var i en ny håndværkerskole i Nykøbing og dér kom ind i et klasselokale, hvor man havde undervisning i bogføring. Ved siden af det skema, læreren havde stillet op, havde han tilføjet en manende bemærkning om, at det var en uomtvistelig nødvendighed, at den unge mand, der ville etablere sig, altid er klar over forholdet mellem sine indtægter og udgifter.

Der er en anden ting, som vi må lægge mærke til, og det er, at de hundrede tusinder af arbejdere og funktionærer, der får kontrolleret deres indtægter til den sidste enøre, har krav på, at alle andre, som har deres indtægter her i landet, får kontrolleret disse lige så nøjagtigt, så de rent skattemæssigt kommer på linje med de fastlønnede.

I øvrigt skal jeg ikke sige meget. Jeg går ud fra, at dette lovforslag skal i udvalg, og dér kan man så drøfte de forskellige spørgsmål, der bliver rejst. Jeg tror imidlertid ikke, at dette lovforslag — i modsætning til det første — kan virke særlig ophidsende. Jeg skal på mit partis vegne anbefale det til en hurtig gennemførelse.

I lovforslaget om ændringer i konkursloven er der akkurat den ændring, at datoen for ikrafttrædelsen er en anden end for 5 år siden, ellers er forslaget det samme; også dette kan jeg på mit partis vegne anbefale.

Samtidig vil jeg gerne give udtryk for håbet om, at denne lovgivning ikke en gang til går i fisk, men nu bliver en realitet.

Thisted Knudsen: Vi erkender selvfølgelig fra venstres side, at bogføringspligt er en nødvendighed i hvert fald for visse grupper af erhvervsdrivende, og vi erkender også, at der må stilles visse tekniske krav til den bogføring, som man pålægger den enkelte. Men det, der for os er et afgørende spørgsmål, er, hvor vidt man skal gå i denne henseende, hvor mange man skal

inddrage under den gruppe, som man pålægger pligt til bogføring. Det ærede medlem hr. Brodthagen gjorde problemet meget let op, da vi sidst havde et forslag af lignende karakter til behandling. Det ærede medlem klarede problemet på den måde — sådan forstod jeg det i hvert fald — at alle de mennesker her i landet, hvis lønninger og indtægter skattevæsenet ikke er i stand til at kontrollere, skal omfattes af lovgivningen. Det er det, man kalder smæk for skillingen. Der var lidt af tonen i dag, måske ikke så meget, men en udtalelse af denne karakter må vel ses mere i pagt med det ærede medlems charmerende naturlige end ud fra rent saglige betragtninger.

Hvor vidt skal man da gå? Dér vil jeg gerne understrege de forhandlinger, der fandt sted, da det tilsvarende lovforslag sidst var til behandling, fordi disse ikke var uden interesse. Det daværende medlem hr. Rager var ordfører for det radikale venstre, som nu har den højtærede handelsminister som talsmand for lovforslaget, og hr. Rager udtrykte i virkeligheden vore synspunkter meget, meget bedre, end jeg er i stand til. Jeg vil gerne fra Folketingstidende for 1953-54, sp. 2871, citere, hvad hr. Rager sagde:

„Jeg tror, det bliver nødvendigt at underkaste dette lovforslag en meget omhyggelig og gennemgribende udvalgsbehandling. Det er et forslag, der griber overordentlig stærkt om sig i en række kredse, og jeg ser med nogen mistillid på, at det virkelig skulle lykkes i mange af de småvirksomheder, der rammes, at få gennemført en bogføring, som vil have virkelig værdi. Det drejer sig i mange tilfælde om småhåndværkere, som måske nok er i stand til at stille et regnskab op, men for hvem det ofte kan knibe at skrive sådan, at det kan læses af alle og enhver.“

Det sagde ordføreren for det radikale venstre dengang, og det blev udgangspunktet for de forhandlinger, der fandt sted i udvalget, og var vel det, der førte til, at lovforslaget dengang strandede. Jeg ved ikke, om den nye ordfører for det radikale venstre vil gentage hr. Ragers udtalelse; det ville jo klare problemerne.

Tager man så det tredje regeringsparti med den højtærede fiskeriminister som ord-

[Thisted Knudsen.]

fører, må man jo sige: ak, hvor forandret! For hvad var det, ministeren dengang udtalte over for det høje ting og over for den daværende handelsminister Lis Groes? Det var jo: hvorfor disse tvangsforanstaltninger? Og han sagde: det er helt urimeligt, at staten forlanger tvungen regnskabspligt for sådanne virksomheder, og så nævnte han klinikker for skønhedspleje — jeg ved ikke, om det er symbolsk — danseskoler, pensionater, fragtmænd og andre, som driver virksomheder under personligt ansvar. Der var ingen tvivl om partiets stilling dengang, og ministeren gik endog videre — jeg tror, den højtærede handelsminister har stiftet bekendtskab med disse udtalelser — idet han i virkeligheden sagde: påfør kun regnskabspligt, så begynder man først rigtig at kunne snyde i skat. Jeg er ikke enig med den højtærede fiskeriminister, men jeg er helt enig med hr. Rager, og jeg vil gerne gøre hans ord til mine, og det er også vort udgangspunkt i dag.

Jeg kan sige til den højtærede handelsminister, at vi ikke er særlig sikre på, at lovforslagets § 1, der omhandler de grupper, der skal pålægges denne bogføringspligt, rammer det helt rigtige. Det er mit partis opfattelse, at den højtærede minister er gået videre end ønskeligt og sagligt nødvendigt. Det er vor tro, at man ved formuleringen af lovforslagets § 1 burde have haft for øje, at det rigtige ville være at begrænse bestemmelsen til det omfang, som nu engang er nødvendigt. Vi er ikke interesserede i, at man pålægger småhandlende, småhåndværkere og smålandbrugere med meget beskedne bedrifter en bogføringspligt af den beskaffenhed, som der her er tale om, og vi må nok i udvalget se nærmere på denne bestemmelse med det formål at få undersøgt, om ikke det vil være sagligt forsvarligt, at vi finder frem til en begrænsning.

Vi hilser med stor tilfredshed, at den højtærede handelsminister har slettet den berømmelige bestemmelse i det tidligere lov-

forslags § 2, tror jeg — det ærede medlem hr. Brodthagen har allerede nævnt det — der kort og godt gik ud på, at tinget gav handelsministeren en bemyndigelse til at udvide kredsen af bogføringspligtige. Denne bestemmelse er heldigvis bortfaldet. Det hilser vi altså med tilfredshed. Men tilbage i § 2 er alligevel blevet en bemyndigelse til handelsministeren, idet ministeren kan fastsætte de nærmere regler for bogføringspligtens omfang og indhold. Jeg ved ikke, om dette er sagligt nødvendigt. Det ville være ønskeligt, om det høje ting i langt flere tilfælde end nu bestræbte sig for klart at præcisere i en lov, hvilke krav man egentlig stiller til den enkelte borger, og ikke i kraft af en almindelig bemyndigelse overlod dette til den til enhver tid værende minister. Jeg vil for mit vedkommende sige om denne bestemmelse, at vi ønsker undersøgt nærmere i udvalget, om det virkelig er nødvendigt at have en bestemmelse af denne beskaffenhed, om det ikke vil være muligt med god vilje fra den højtærede handelsministers side at finde frem til en formulering af sådanne krav, som vi kan være med til at stille. Jeg tror ikke, det vil være vanskeligt, når ministeren — som jeg ved — er i besiddelse af denne berømmelige gode vilje; så skal vi nok nå et skridt frem her.

Under behandlingen i 1954 opstod problemet om de såkaldte tvivlsomme fordringer. Jeg ser, at der i § 5 i den bekendtgørelse, som den højtærede handelsminister har i sinde at udsende, såfremt lovforslaget bliver vedtaget, findes nogenlunde den samme bestemmelse som sidst, idet der faktisk står, at tvivlsomme fordringer kun må optages med de beløb, hvormed de skønnes at ville indgå, og uerholdelige fordringer ikke må optages som aktiver. Mon den højtærede handelsminister har drøftet dette problem med sin kollega den højtærede finansminister? Man siger her i forslaget til bogføringslov, at det er den pågældendes pligt at skønne over, i hvilket omfang den pågældende fordring må forventes at indgå, men anerkender skattevæsenet dette? Det

[Thisted Knudsen.]

var problemet sidste gang. Jeg har nu opfattet det sådan, at det ikke er den pågældende skatteydere skøn, der er afgørende her, men at det faktisk er skattevæsenets skøn, og i så fald er der altså ikke konsekvens. Spørgsmålet er da, om det ikke var muligt at finde en sådan formulering, at bogføringslovens regler i hvert tilfælde nogenlunde dækker den skattepraksis, vi har i dag. Også dette spørgsmål ønsker vi at se nærmere på.

Spørgsmålet om de retsvirkninger, der er knyttet til den forskelligartede regnskabsføring, er efter min opfattelse uafklaret. Vi har bogføringspligt, og vi har regnskabspligt. Vi ved, hvad der stilles af krav til den bogføringspligtige, hvad regnskabet angår, men mig bekendt findes der ingen steder noget definitivt om, hvilke krav man egentlig stiller til den regnskabspligtige, og vi har altså, så vidt jeg kan skønne, endnu to spørgsmål tilbage: er de samme retsvirkninger knyttet til den regnskabspligtiges regnskaber som til den bogføringspligtiges? Virker kontrolbestemmelserne på skatteområdet med al den myndighed og alle de indgreb, som kontrolloven hjemler skattevæsenet, ens over for disse to former for regnskabsføring? Vi ønsker også denne side af sagen nærmere undersøgt i udvalget.

Må jeg endelig sige, at der efter min opfattelse er opstået et problem med hensyn til revisorerne. Vi har statsautoriserede revisorer, og vi har almindelige revisorer. Det er i hvert fald mit skøn, at behovet for statsautoriserede revisorer ikke er dækket i dag. Det er relativt kostbart at blive statsautoriseret revisor, man skal nyde en kvalificeret tillid, og samtidig bliver flere og flere virksomheder afhængige af revisionen. Det er også sådan, at de almindelige revisorer, af hvilke mange er ganske glimrende mennesker med lige så megen kunnen og lige så stor viden som de statsautoriserede, tit må vige pladsen. Det gælder f. eks. inden for bankvæsenet; her kommer vi tit ud for, at en forretningsmand, som har en udmærket revisor, får en så stor kassekredit, at banktilsynet kommer og siger: nu må den pågældende have en statsautoriseret revisor. Befolkningen kan ikke være tjent med, at man,

efterhånden som regnskabspligt og kontrolforanstaltninger udvides, ikke fuldstændigt og på en fornuftig måde kan få dækket det behov, der er til stede. Derfor vil jeg henstille til den højtærede handelsminister at se nærmere på dette forhold; jeg tror, det kan give anledning til visse overvejelser og måske også til nye foranstaltninger.

Vi vil selvfølgelig være med til at samarbejde om og undersøge dette lovforslag, men vi er meget kritiske over for det, og vi er meget kedede af, at det skal være nødvendigt at udvide kravene på dette område. Det er ikke mindst på retsforbundet og det radikale venstres fortid, vi grunder vort håb om, at vi kan finde frem til en fuldstændig og fornuftig løsning af dette problem.

H. K. Sørensen: Dette lovforslag karakteriseres i én henseende ved titlerne på dets forgængere. De spænder lige fra lov om handelsbøgers førelse — man mærke sig udtrykket handelsbøger — fra 1832, forsøgene i 1880'erne på at skabe en ny lov om handelsbøgers førelse, den nugældende lov om bogføring fra 1912 og forsøget i 1954 på at føre et nyt forslag til lov om bogføring igennem tinget. Nu kalder man det altså forslag til bogføringslov.

Det drejer sig her om et område af vor lovgivning, hvor man er gået langsomt og forsigtigt frem dels med at forøge kravene til omfanget af selve bogføringen og dens teknik, dels med at forøge antallet af dem, der er pligtige at føre bøger. Det er med rette, man har været forsigtig, for samtidig med, at alle klart har set, at betingelsen for, at man kunne overskue resultater og tilstande i en virksomhed, var en formålstjenlig indretning af bogholderiet, er det jo et faktum, at dette at føre bøger har været omgivet af et vist skær af mystik, der i realiteten gennem årene har skræmt mange fra at sætte sig lidt ind deri — og det er mange, der burde have gjort det. Det er kommet dertil, at mange i dag læser disse lovtitler som f. eks. „Lov om bogføring som særlig hjælp for skattevæsenet“. Kun langsomt trænger den opfattelse igennem, der kunne udtrykkes i at læse titlen som „Lov om bogføring som tilstrækkeligt og nødvendigt grundlag for kalkulation, lønsomhedsberegning m. v.“,

[H. K. Sørensen.]

eller hvad man nu kan more sig med at sige.

Jeg sagde før, at det er med rette, man er gået langsomt, for netop på dette område er det ganske klart at man kan gøre skade ved at forcere en udvikling frem, der ikke er i samklang med befolkningens modenhed og villighed til at gå ind for de pågældende krav til denne arbejdskraft. Det er nemlig denne befolkningens udvikling, der må afgøre, hvornår den ærede socialdemokratiske ordførers personlige ønske om bogføringspligt for alle vil kunne opfyldes. Det kan først opfyldes i det øjeblik, befolkningen er villig dertil og magter det.

Bogføring har i mange, mange år været skæmmet af nogen stivhed i konstruktionen, af gamle latinske betegnelser, det vil altså sige udtryk og teknik, som for så vidt gjorde sagen nemmere for de indviede, men unægtelig frastødte nogle, fordi de ikke umiddelbart lod sig forstå, og først i nyere tid er en klarere form kommet til udtryk, mystikken er i nogen grad hævet, og moderne handels og produktions krav om eksakte oplysninger for at kunne tilrettelægge virksomheden har gjort nødvendigheden af ordentlig bogføring klar for mange flere end tidligere.

Men til hvor små virksomheder og til hvor mange brancher anser man det i dag for nødvendigt at stille krav om egentlig bogføring? Det er herom og om, hvor elastiske kravene kan formes, at det vil dreje sig under behandlingen af dette lovforslag. Man har denne gang i modsætning til ved forsøget i 1954 udvidet kredsen af bogføringspligtige betydeligt, bl. a. ved under loven at lægge enhver landbrugsejendom, som er underkastet regnskabspligt i henhold til kontrolloven. Nu tror jeg ikke, det så meget vil dreje sig om spørgsmålet bogføring eller ikke i landbruget som om, hvilket omfang, hvilken form bogføringen skal have.

Regnskabspligten eksisterer jo, og med regnskabspligt følger i virkeligheden nødvendigheden af at gøre noteringer året igennem for overhovedet at blive i stand til at opstille et regnskab. Sådanne noteringer gøres nu engang lettest i kronologisk form i en simpel regnskabsbog, der meget vel kan være indrettet på en sådan måde,

at en enkelt systematisk sortering af posteringerne samtidig opnås, det samme, som man ellers vil opnå gennem en hovedbog, hvilket begreb lovforslaget opretholder. Vi må gennem udvalgsbehandlingen bestrebe os på at finde en formulering, der sikrer, at kravene ikke bliver større end det, som begrebet „nødvendigt og tilstrækkeligt for formålet“ tilsiger, og videre må det tilsigtes, at kravene ikke bliver større, end at indehaveren af et landbrug, en handelsvirksomhed eller en håndværksvirksomhed selv kan forstå nødvendigheden deraf. Jeg lægger stærkt vægt på, at indehaveren selv, om han vil, kan udføre arbejdet uden at skulle afholde ekstra omkostninger til lønnet medhjælp, det være sig konsulent eller revisor.

Jeg opholder mig så stærkt ved disse ting: „nødvendigt og tilstrækkeligt omfang“ og ved indehaverens eller lederens forståelse for bogføringen og hans mulige direkte arbejde dermed, fordi der her er tale om noget væsentligt. Bogholderi har i sig selv en usalig tendens til at medføre dobbelt arbejde og blive så specificeret, at noget af overskueligheden går tabt — derfor de stærke krav til, at det kun skal være i nødvendig og tilstrækkeligt omfang.

Der er endvidere en tendens til at lade mennesker eller institutioner uden for virksomhederne tage sig af bogholderi og regnskabsvæsen, og dermed mener man sagen i gode hænder. Det er den også, når hensyn tages til skattemæssige forhold, og det er navnlig dette hensyn, der har været medvirkende til denne udvikling, men det indebærer den fare, at den indleven i og forståelse af bogføringen, der er nødvendig, for at der kan drages den rette nytte deraf til nutidens og fremtidens hovedformål, rigtig kalkulation og prisansættelse, ikke får lov til at udvikle sig, og derfor det andet stærke hensyn til, at den nødvendige og tilstrækkelige bogføring skal kunne mestres af virksomheden, af landbrugeren, af indehaveren selv. Dette hensyn har samme vægt i alle erhverv og for alle størrelser af foretagender, og disse hensyn kan imødekommes i vor tid dels gennem moderne bogholderiteknik, dels gennem en forenkling af kravene. Goethe havde måske nok ret i at anse det dobbelte italienske bogholderi for en af verdens

[H. K. Sørensen.]

vidunderligste opfindelser, men det forhindrer ikke, at en tredje års lærling godt kan forstå, om en postering skal gå over drifts- eller formueregnskabet. Det lader sig nok gøre at få den opfattelse til at brede sig længere ud end til tredje års lærlinge. Det er på dette punkt, vi skal se at få gennemført en forenkling. Med accepteringen af dette synspunkt er jeg sikker på at vi vil være på sagligt rigtig basis, og jeg glæder mig til diskussionerne derom i udvalget.

Jeg nævnte før hensynet til skattemæssige forhold. Under behandlingen af lovforslaget i 1954 blev der peget på en forskel på kravene til kassebogens førelse i henhold til lovforslaget og fra skattevæsenets side. Vi må have opklaret, om denne difference stadig eksisterer, for den må ikke eksistere.

Tvivlsomme fordringer var et andet punkt, hvor der var uoverensstemmelser mellem lovens krav og skattevæsenets. Der bør heller ikke være nogen forskel.

At autorisering af bøgerne bortfalder, kan kun hilses med glæde, og i det hele taget må det naturligvis være meningen, at der må åbnes adgang til at tage hele den moderne tekniks registre i brug med lølbladesystemer og hulkortsystemer, og hvad man kan nævne, også selv om den gamle bogholders krav om 100 pct.s nøjagtighed må erstattes med den moderne regnskabsleders nødvendige og tilstrækkelige fordring om 99,9 pct.s sandsynlighed.

En bogføringspligtig pålægges måske i modsætning til en kun regnskabspligtig visse særlige forpligtelser, og det er her særlig hensynet til rimelig sikring af kreditorerne, der har gjort sig gældende gennem tiderne. Herigennem får ændringen i bogføringsloven også relation til konkursloven, og vedrørende dette spørgsmål tror jeg der sidste gang stort set var enighed om, at der måtte finde en indgående udvalgsbehandling sted, sprængfyldt som det er med juridiske problemer. Det må også være tilfældet denne gang, og da jeg ved, at en specielt kyndig inden for min gruppe, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, agter at gøre nogle bemærkninger herom, skal jeg indskrænke mig til at sige, at det krav om enkelhed og overskuelighed, forståelse og medleven i regnskabsførelsen, som jeg

stærkt har fremhævet, ikke mindst har sin gyldighed på dette område, hvor den ifalder straf, der undlader i rette tid f. eks. at erklære sig konkurs.

Der er en principiel ting, der bør ændres ved lovforslaget: det må være i bogføringsloven, man skal søge sine oplysninger, og jeg foretrækker langt udformningen i 1954, hvor bestemmelserne i det nu forelagte udkast til bekendtgørelse i virkeligheden var indarbejdet i lovforslaget. Jeg tror, dette bør være tilfældet, ligesom ændringer i bogføringspligtens omfang og indhold i øvrigt bør behandles af det høje ting og erhvervsorganisationerne høres fuldt ud for hver ændring.

I øvrigt skal jeg forståeligt renoncere på en nærmere gennemgang af lovforslaget og udkastet til bekendtgørelse. Hele remsen i § 1 må underkastes omhyggelig behandling og vurdering i udvalget, som i øvrigt hele lovforslaget må det, men jeg skal gerne tilsige min gruppes meget interesserede medvirken ved behandlingen af disse lovforslag under hensyn til det, jeg har fremført.

Baunsgaard: Når et forslag til ny bogføringslov skal bedømmes, vil der, hvad man også har fået en tydelig fornemmelse af i dag, være stor forskel i dets modtagelse på den ene side af de mange, der i vor forvejen er pålagt bogføringspligt og i mange år har lidt under en ganske utidssvarende lovs krav, og på den anden side af de mange, der som noget nyt pålægges pligt til at føre bøger.

Ved at høre de ærede medlemmer hr. Brodthagen og hr. Thisted Knudsen fik vi, der ikke havde den glæde at være medlemmer af tinget i 1954, en tydelig fornemmelse af, at der var et uafgjort mellemværende, som nu skulle søges afgjort. Det kunne være interessant at gå tilbage, om ikke for andet så til glæde for de medlemmer, der har et sådant mellemværende, men der er dog, og det er for mig noget meget afgørende, en tydelig forskel på dette lovforslag og så det lovforslag, der var til behandling i 1954, nemlig den, at man i lovforslaget af 1954 tillagde handelsministeren administrativ myndighed til at udvide kredsen af bogføringspligtige. Da jeg hørte den første halvdel af det ærede medlem hr. Thisted

[Baunsgaard.]

Knudsens indlæg, fik jeg en meget stærk fornemmelse af, at det ærede medlem ikke havde opdaget denne forskel. Siden gav han dog i en anden sammenhæng udtryk for, at det alligevel ikke var undgået hans opmærksomhed. Det er noget meget afgørende, at man ikke tillægger handelsministeren administrativ myndighed til at udvide kredsen af bogføringspligtige, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke den højtærede handelsminister, fordi han på dette område har bragt lovforslaget mere i overensstemmelse med det, som jeg og mit parti finder rimeligt.

Jeg er vel klar over, at det, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen så tydeligt viste det, sandsynligvis vil blive sådan, at de, der er utilfredse — således som det næsten altid er tilfældet — vil råbe højere end de, der med tilfredshed hilser en hårdt tiltrængt modernisering velkommen. Jeg vil nu alligevel slutte mig til de sidste og udtale min tilfredshed med, at vi nu i bogføringsmæssig henseende er kommet på denne side af den første verdenskrig.

I virkeligheden har dansk erhvervsliv i de sidste 25-30 år lidt under ikke fuldt ud at have kunnet udnytte de store nye fremskridt, der er sket på bogholderiets område. Efter min bedømmelse skulle der med det foreliggende lovforslag være givet et virkelig godt grundlag for en udnyttelse af de rationelle bogføringsmetoder, der er fremme i dag, og selv om jeg principielt ønsker så få bemyndigelser til en minister som muligt og i stedet så klare lovregler som muligt, kan jeg alligevel i dette tilfælde erklære mig tilfreds med, at detaljerede bestemmelser om selve bogføringspligtens omfang og indhold gives i en bekendtgørelse fra handelsministeriet. Skulle retningslinjerne angives i selve loven, tror jeg, vi inden længe kunne komme i den situation, at nye rationelle metoders udnyttelse igen måtte vente, fordi vi havde en bogføringslov, der ikke var tidssvarende.

Lidt kuldegysninger kan man selvfølgelig få ved tanken om, hvad fremtidige handelsministre, der er mindre liberale end vor nuværende handelsminister, kan finde på at lægge ind i en bekendtgørelse, men det høje ting har jo da også en mulighed for selv at

rejse spørgsmålet, hvis en sådan uheldig udvikling skulle finde sted.

Hvad angår selve udvidelsen af bogføringspligten, må jeg sige, at den forekommer mig ikke urimelig. En købmand eller anden detailhandler uden medhjælp skal føre bøger. En rent logisk begrundelse for, at noget tilsvarende ikke skulle gælde f. eks. for en håndværker, vil næppe kunne stables på benene. Jeg tror, det er nødvendigt at følge, hvad der i praksis har vist sig naturligt, og det mener jeg er tilfældet med udvidelsen af bogføringspligtiges kreds, omend jeg også vil indrømme, at man i den lange opremsning ikke i alle tilfælde synes i tilstrækkeligt omfang at have taget logikken til hjælp.

Jeg må indrømme, at jeg forstår ikke helt, hvordan den højtærede minister er kommet til det resultat, at man skal beskæftige flere end 3 fremmede medhjælpere i et hvilehjem, før bogføringspligten indtræder, mens tallet kun er 2, når der er tale om fodpleje. Jeg ved ikke, om det er, fordi den højtærede handelsminister sidestiller fodplejen med rengøringsvirksomhed, for dér er tallet også 2, men vi vil måske i fællesskab kunne finde ud af, hvor fodplejen hører hjemme, når lovforslaget kommer til behandling i udvalget.

Absolut glædeligt og nødvendigt finder jeg det, at man også indfører bogføringspligt for andelselskaber. Nogen rimelig begrundelse for, at den del af erhvervslivet ikke skulle føre bøger, har jeg aldrig kunnet se. Jeg hilser denne udvidelse med glæde, så meget mere som en række af vore andelselskaber jo hører til landets største virksomheder; formentlig har en hel del af dem ført bøger i forvejen; det vil jeg tro.

Det ærede medlem hr. H. K. Sørensen gjorde nogle bemærkninger angående landbrugets bogføringspligt. Det er rigtigt, at man her vil kunne klare sig med, som det ærede medlem sagde, at føre en simpel regnskabsbog. Det er mig meget magtpåliggende at understrege, at den bogføringspligt, der nu pålægges landbruget, ikke går videre end den regnskabspligt, der i forvejen er pålagt landbruget; og, som det ærede medlem så rigtigt sagde, et rigtigt ført regnskab vil næppe kunne tænkes uden visse notater, altså en vis form for bogføring. Jeg må derfor sige, at den højtærede handelsministers udkast til bekendtgørelse

[Bauusgaard.]

forekommer mig netop så fornuftigt begrænset, at de i forvejen kendte simple regnskabsbøger for landbruget vil kunne anvendes. Jeg tror, det er tilfældet, og så må man sige, at også på dette område er en lovfæstelse af det, der rent faktisk eksisterer i forvejen ved landbrugets regnskabspligt, fornuftigt begrundet.

Derfor må summen af det hele blive, at jeg hilser det foreliggende lovforslag velkommen, og jeg kan tilsige mit partis medvirken til en velvillig og i nødvendigt omfang kritisk behandling af lovforslaget i et udvalg.

Det samme gælder lovforslaget om ændringer i konkursloven, et lovforslag, der jo er en følge af det foreliggende forslag til bogføringslov.

Niels Andersen: Der er nu allerede vedrørende det foreliggende lovforslag fremført en del synspunkter, som jeg ikke skal gentage; men jeg ønsker at slå fast, at den egentlige årsag til, at en ny lov på dette område er blevet nødvendig, er, at man har ønsket en ajourføring af loven, således at det vil være muligt at bruge de mere moderne prægede bogholderisystemer, der findes i dag. Jeg synes, det er overordentlig fornuftigt, at man rent lovmæssigt tilvejebringer mulighed herfor.

Endvidere indebærer en bogføringslov, som skal omfatte en del af erhvervslivet, også goder for selve erhvervslivet, idet de enkelte erhvervsvirksomheders driftsresultater i høj grad afhænger af, om de får det hele ind i den rette økonomiske skure, og derfor har bogføring for erhvervslivet som helhed i virkeligheden meget større betydning, end man i mange tilfælde tillægger den. Der er ikke tvivl om, at en mere rationel drift på grundlag af de økonomiske driftsresultater, der kommer til at foreligge, vil betyde en gevinst for den enkelte erhvervsdrivende og en gevinst, rent nationaløkonomisk, for landet som helhed. Endvidere må man naturligvis tage i betragtning, at bogføring er et nødvendigt grundlag for økonomisk vurdering af den enkelte virksomhed. Her tænker jeg i første række på den vurdering, enhver kreditor naturligvis må anlægge, når der skal foretages en vurdering af en virksomhed.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen var inde på den principielle betragtning, at bogføringspligt er en nødvendighed for visse grupper. Det er for så vidt en meget interessant udtalelse, og jeg er enig i denne betragtning. Spørgsmålet er så, hvor vidt man skal gå, og hvad det angår, vil jeg gå fordomsfrit til arbejdet i udvalget — det er noget, vi kan drøfte — men det forekommer mig umiddelbart, at den afgrænsning, der er i selve lovforslaget, som det er fremsat af den højtærede handelsminister, er fornuftig. Det er imidlertid ikke noget kardinalpunkt, og jeg vil gerne være med til at gennemgå spørgsmålet på en rent saglig måde.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen citerede udtalelser af den nuværende højtærede fiskeriminister, hr. Oluf Pedersen, ved en tidligere behandling af en bogføringslov i det høje ting. Det er naturligvis meget interessant med den slags citater; man kan have morskab af at fremdrage sådanne gamle udtalelser, og det har man i meget vid udstrækning blandt ventres ordførere, men det er noget, som ikke har nogen som helst betydning i forhold til det problem, der foreligger i dag.

Retsforbundet vil gå til arbejdet vedrørende det foreliggende lovforslag på fordomsfri måde, og vi håber at kunne nå frem til et gunstigt sagligt resultat.

Lynnerup Nielsen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Alfred Jensen, ikke kan være til stede ved dette lovforslags første behandling, skal jeg på partiets vegne fremsætte nogle få bemærkninger.

Lovforslaget tilsigter jo, at flere grupper af medborgere får bogføringspligt. Det er naturligvis meget afgørende — og af overordentlig stor betydning for ligningsmyndighederne — at grundlaget for en indtægtsopgørelse er så rigtigt som muligt. Det er min opfattelse, som hviler på nogle års erfaringer som medlem af en kommunalbestyrelse, at på det punkt kniber det overordentlig meget. Alt for mange selvangivelser må hvile på et skøn og må opgøres på indirekte vis, må opgøres over formuen. En sådan opgørelse kan aldrig komme til at hvile på et sikkert grundlag, og jeg deler derfor fuldt og helt de principielle betragtninger, som blev fremsat af det ærede medlem hr. Brodthagen, der så

[Lynnerup Nielsen.]

hen til den tid, hvor alle selvstændige, uanset hvem det er, og uanset hvor mange eller hvor få der måtte være i denne eller hin virksomhed, havde pligt til at føre regnskab. Det ville være så meget mere naturligt og rigtigt, som alle lønarbejdere er inde under kontrol og naturligvis må have interesse i, at andre samfundsgrupper, selverhvervende, må føre regnskab over de indtægter, de nu engang har. Jeg kan derfor tilslutte mig de principper, som er nedfældet i lovforslaget.

Jeg kan bare ikke helt forstå, det skal være nødvendigt at fastsætte, at så og så mange fremmede skal være beskæftigede i en eller anden virksomhed, for at der skal være regnskabspligt. Jeg tror, der er en masse mennesker — jeg ikke alene tror det, men jeg ved, at der er en masse mennesker, bl. a. håndværkere, der fører regnskab, men som ikke beskæftiger det antal fremmede, som foreskrives i loven. Enhver håndværker, enhver selvstændig har naturligvis ret til at føre bøger, men jeg synes også, det af loven skulle fremgå, at man har pligt dertil, uanset om man har fremmede i sin virksomhed eller ej.

Jeg kan som sagt på mit partis vegne tilslige vor velvillige medvirken til lovforslagets gang gennem det høje ting.

Ninn-Hansen: Det lovforslag om ændringer i konkursloven, som er fremsat i forbindelse med lovforslaget om en ny bogføringslov, giver mig anledning til nogle bemærkninger og spørgsmål til den højtærede justitsminister. Det er jo ikke første gang, vi veksler ord om mulighederne for en ændring af konkursloven. Den højtærede minister vil måske endda mene, at jeg ved for mange lejligheder har sat denne sag på dagsordenen; men da det nu er 5 år siden, jeg først omtalte, at det efter min mening var uforsvarligt at fortsætte med den konkurslov, vi har, vil den højtærede justitsminister måske indrømme mig, at 5 år i alt fald er sådan en passende tid, hvorefter man har lov til at komme og spørge, om der nu foreligger noget nyt i sagen.

Den ændring, som foreslås her, betyder jo, at flere grupper, end tilfældet er i øjeblikket, bliver inddraget under konkurslovens område. Der er flere, de nye bog-

føringspligtige, der får pligt til under visse omstændigheder at begære sig selv erklæret konkurs, og kreditorerne får også i højere grad lejlighed til at begære konkurs. Det sidste kunne jo være meget rigtigt, hvis det var således, at kreditorerne — det er jo oftest vareleverandører — kunne være interesseret i at få gennemført en konkurs. Men sådan er det jo ikke. Den lov, vi har, er 87 år gammel, og når man ellers tænker på, hvad man har reformeret af love her i landet, kan man nok synes, at det for længst havde været på tide at reformere en lov, der betyder så meget for hele erhvervslivet, som tilfældet er med konkursloven. Det var dog helt andre økonomiske forhold, der dengang var gældende. Vi ved, at det er meget usmidige regler, der findes i konkursloven, regler, som slet ikke er praktisk anvendelige i øjeblikket. Det er jo også sådan, at enhver konkursbehandling giver anledning til meget store administrationsomkostninger.

Det, man navnlig kan rette indvendinger imod fra de erhvervsdrivendes side, er de meget store privilegier, der findes. Der findes et privilegium for skattens vedkommende, der i dag betyder langt mere, end tilfældet var tidligere. Det er ikke noget ukendt, at en erhvervsdrivende får henstand også for et stort skattebeløb, fordi man har tro på, at hans virksomhed kan blive rettet op. Leverandørerne giver ham i tiden derefter kredit på varer, og hvad sker der så, hvis det alligevel går galt? Der sker det, at skattevæsenet, der har givet udsættelse, er sikret og kan gå med det hele; der bliver ingenting tilbage til de almindelige kreditorer.

Jeg tror ikke, det er nødvendigt over for den højtærede justitsminister — og jeg kan vel tilføje: over for justitsministeriet — at fremsætte flere synspunkter, der viser, at den nugældende konkurslov er forældet. Men jeg beder dog både den højtærede justitsminister og den højtærede handelsminister om at være opmærksomme på det urigtige i, at man inddrager flere under denne lov på et tidspunkt, da man må erkende, at loven er forældet, må erkende, at den i høj grad er utilfredsstillende og urimelig for landets erhvervsdrivende.

Jeg har tidligere fået den meddelelse fra den højtærede justitsminister, at sagen blev

[Ninn-Hansen.]

forhandlet på nordisk basis — i Nordisk Råd var det vist — og det er også kun godt, hvis det er muligt at gennemføre en fællesnordisk lovgivning på dette område; men jeg tror, det vil være forkert, hvis man lader det nordiske samarbejde på dette og andre områder blive en sovepude, som kan bevirke, at man ikke får en lovrevision, der i øvrigt er nødvendig. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede justitsminister, der ikke stillede sig afvisende for 5 år siden, da jeg rettede spørgsmålet til ham om en revision af konkursloven, hvor langt man er nået med dette arbejde, og om man kan forvente i nær fremtid at opnå en gennemgribende revision af denne lov.

Justitsministeren (*Hans Hækkerup*): Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen og jeg har tidligere diskuteret spørgsmålet om konkursloven, og det ærede medlem ved jo også, at der foreligger en betænkning af noget ældre dato, som vi, for at sige det lidt kynisk, i justitsministeriet har henlagt. Jeg tror, at hvis vi i øjeblikket skulle gribe sagen an, blev vi nødt til at nedsætte en ny kommission, og jeg vil være interesseret i at afvente, om der er mulighed for at nå frem i et nordisk samarbejde på dette område. Jeg er ikke i stand til i øjeblikket præcist at oplyse det ærede medlem om, hvor langt sagen på nordisk basis er nået, men jeg skal til anden behandling søge at have spørgsmålet klaret.

Handelsministeren (*Philip*): Som en af sine første sætninger sagde det ærede medlem hr. Thisted Knudsen: vi erkender, at bogføringspligt er en nødvendighed. Når man erkender, at bogføringspligt er en nødvendighed, må man vist også erkende, at det er nødvendigt, at bogføringsloven er tidssvarende. Den bogføringslov, vi har nu, er 47 år gammel, og en så gammel lov må med den udvikling, der har været og stadig er i bogføringsteknikken, naturligvis være forældet. Forholdet er jo også det i dag, at et meget stort antal af de mennesker, der fører bøger og fører bøger på en i enhver henseende ordentlig, omhyggelig og forsvarlig måde, i virkeligheden hæmmes af bogføringslovens regler i at gøre det, som er det fornuftige og rigtige. Det er derfor,

synes jeg, rimeligt, at der omsider kommer en ny lov på dette område, og så kan der selvfølgelig være diskussion om enkelthederne i denne lov.

Når det ærede medlem hr. Thisted Knudsen yderligere sagde, at det ærede medlem ikke var sikker på, at § 1 ramte det helt rigtige, kan jeg også på dette punkt erklære mig enig med det ærede medlem, for det er jo klart, at en opremsning som den, der står i § 1, nødvendigvis må indeholde en lang række tvivlstilfælde. Spørgsmålet er så, om vi er enige om, hvor tvivlstilfældene er, og om vi er enige om, hvorvidt der skal skærpes eller lempes. Jeg vil dog gerne fremhæve, at selvfølgelig kan denne opremsning blive genstand for diskussion og overvejelser. Det er klart, at det er mere eller mindre tilfældigt, om der er sagt 2 eller 3 fremmede medhjælpere i det ene eller det andet tilfælde, og jeg skal gerne være med til en nøje overvejelse af det af det ærede medlem hr. Baunsgaard fremhævede problem om fodplejernes placering her, men det er jo klart, at dette er et af de meget små spørgsmål.

Helt så små var de spørgsmål, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen fremdrog om de små landbrugere, vel ikke. Det undrede mig nu alligevel, at det ærede medlem brugte betegnelsen små landbrugere. Det drejer sig dog om landbrugsejendomme, for hvilke grundbeløbet ved udmålingen af grundværdistigningen i henhold til §§ 3 og 5 i lov om grundstigningsskyld udgør 30 000 kr. eller derover. Det vil sige, at det drejer sig ikke om det, vi i daglig tale kalder små landejendomme, men tværtimod om det, vi kalder store landejendomme. Det drejer sig om de ejendomme, der i forvejen er pålagt regnskabspligt.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen ville ikke overlade omfanget af bestemmelserne til den til enhver tid siddende handelsminister, men det vil det ærede medlem heller ikke komme til, dersom det ærede medlem stemmer for dette lovforslag, for der står udtrykkeligt en nøje tilkendegivelse af, hvor omfattende bogføringspligten må være, idet § 2 bestemmer:

„Forretningsbøger skal føres på ordentlig og omhyggelig måde og skal give så fuldstændig oplysning om den bogføringspligtiges forretninger og formuefor-

[Handelsministeren.]

hold, som hensynet til kreditorer og offentlige myndigheder tilsiger.“

Det vil netop sige, at bogføringspligten er i almindelige vendinger fastsat i lovforslaget. At den så nærmere skal fastsættes ved en bemyndigelse, er noget andet, men denne bemyndigelse kan ikke gå ud over det, der står i § 2, stk. 1, 1. punktum. Ordningen er altså netop ikke overladt til den enkelte tilfældige handelsministers afgørelse, men der indeholdes i loven i almindelige vendinger fastsatte regler, som handelsministeren må rette sig efter. Når man har valgt at tage de nærmere regler om, hvordan bogføringspligten skal udformes, ud af loven og føre dem over til en bekendtgørelse, er der vel næppe tvivl om, at det hænger sammen med, at erfaringerne viser, at bogføringsloven kun ændres meget sjældent. Den er 47 år gammel nu, og der er vel ikke noget ønske om, at det skal være en lov, der ændres hvert andet eller tredje år, men bogføringsteknikken er i en voldsom udvikling, og hele kontorteknikken er inde i en sådan udvikling, at det er meget vel muligt, at de regler, vi nu kommer frem til og bliver enige om, måske om nogle år virker forældede, og så har man mulighed for at ændre de tekniske regler, men man er bundet af den almindelige regel i § 2, så at reglerne ikke kan gå ud over det, som netop er nævnt i § 2.

Jeg er ganske enig med det ærede medlem i, at man måske bør overveje spørgsmålet om revisorerne. Det er jo ikke noget, der hører direkte ind under dette lovforslag, men det er sikkert rigtigt, at der er et problem her.

Det ærede medlem hr. H. K. Sørensen var inde på spørgsmålet om, at bogføringspligt ikke blot har betydning over for skattevæsenet og over for kreditorer, men også er med til at skabe det tilstrækkelige materiale til kalkulation og lønsomhed. Heri kan man ikke andet end være enig med det ærede medlem. Der er utvivlsomt også mange, der fører bøger af andre grunde

end netop hensynet til skatter og kreditorer. Jeg tror dog ikke, at man i den anledning skal indføre nogen bogføringspligt. Det må være en ret, enhver har, at føre bøger, men jeg synes nok, det er værd at understrege, at dette i sig selv kan virke til gavn for de næringsdrivende. Jeg glædede mig i det hele taget meget over den gode modtagelse, lovforslaget fik fra det ærede medlems side, og jeg kan sige, at jeg i det omfang, jeg nu skal være med til det, meget gerne medvirker til det, det ærede medlem ønskede, nemlig en indgående udvalgsbehandling. Jeg er også enig med det ærede medlem i det ønskelige i, at disse regler udformes så enkelt og overskueligt som muligt, og skulle det vise sig, at der ved udvalgsbehandlingen kan nås frem til en større enkelhed, vil jeg i hvert fald hilse det med tilfredshed.

Herudover har jeg ikke meget andet at bemærke, end at jeg føler trang til at bringe en tak for den gode modtagelse, lovforslaget alt i alt har fået. Jeg er klar over, at der fra de to store oppositionspartier er mange indvendinger, men dog synes jeg, at man har indtryk af, at der kan komme noget ud af det udvalgsarbejde, som nu forestår.

Thisted Knudsen: Jeg vil gerne takke den højtærede handelsminister for de imødekomende bemærkninger, han gjorde. Det lover i hvert tilfælde, at udvalgsbehandlingen skal kunne give et resultat, som også kan være tilfredsstillende for os, der har et noget andet syn på bogføringspligten end den højtærede handelsminister.

Jeg ved ikke, om det var oldtidsforsker, det ærede medlem hr. Niels Andersen kaldte mig, men dette med at referere og citere, hvad retsforbundet tidligere har sagt, er noget, vi inderlig gerne ville høre op med, men det kræver kun én lille ting af det ærede medlem, og det er, at han siger sandheden og ikke spiller dobbeltspil. I 1954 sagde retsforbundets ordfører, da et lovforslag om bogføringspligt var til behandling, at det var urimeligt, og at det

[Thisted Knudsen.]

var et krav, der ikke burde rejses over for private. Hvorfor så ikke sige: i dag har vi ikke de samme synspunkter, eller: vi har de samme synspunkter, men nu er vi kommet ind i en regering, og denne regering kræver et vist samarbejde, som vi må bøje os for? Dermed ville sagen være i orden, for man skal blot sige det, der er rigtigt, og ikke forsøge at danse æggedans. Den dag, det ærede medlem holder op med det, bliver han fritaget for, at vi henviser til fortiden. Jeg vil sige ærligt til det ærede medlem, at det at spille på to instrumenter på én gang evner og magter han ikke.

Fiskeriministeren (Oluf Pedersen): Det er nødvendigt at sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at han, inden han kritiserede min tale fra 1954, burde have læst den i sin helhed og ikke prøvet at give tinget en falsk fremstilling af, hvad det var, jeg gik ind for. Jeg gør opmærksom på, at jeg i 1954 gik ind for en bogføringspligt, gav tilslutning til den da bestående; det, jeg vendte mig imod, var i særlig grad, at det forslag, der blev fremsat i 1954, gav ministeren ret til at ændre bestemmelsen om, hvilke virksomheder der skulle ind under bogføringspligten, i modsætning til den gældende lov og også i modsætning til forslaget her. Forslaget her svarer til min opfattelse af, hvad en lov om bogføringspligt skal omfatte, men det forslag, der dengang blev fremsat, blev forkastet her i tinget; det ved det ærede medlem godt.

(Kort bemærkning).

Thisted Knudsen: Det forekommer mig, at den højtærede fiskeriminister burde sætte sig ind i det, han sagde i 1954, før han udtaler sig på den måde. Det er rigtigt, at der var tale om § 2, fuldkommen rigtigt, og at vi var helt enige om, at denne bemyndigelse ikke kunne tillægges handelsministeren; men fiskeriministeren sagde dengang, at forslaget i sin daværende skikkelse samfundsmæssigt ville være til langt større skade end gavn, at det ville give øgede omkostninger og besværligheder og endnu mere kontorstyre, end vi har i forvejen. En sådan udtalelse, højtærede fiskeriminister, kan ikke kun referere til bemyndigelsen i § 2, den refererer til hele lovforslaget, og det, der ligger i det

foreliggende lovforslag, er omtrent det samme minus begyndelsen. Det, den højtærede minister her forsøger, er at spille på to instrumenter på én gang, akkurat ligesom den ærede ordfører for retsforbundet gjorde. Det er derfor, vi understreger, at der er forskel på nutid og fortid for retsforbundet.

Fiskeriministeren (Oluf Pedersen): Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen ville jo ikke bestride, at jeg i min tale i 1954 udtrykkeligt sagde, at vi ikke var imod enhver bogføringslov. Det ærede medlem vil heller ikke bestride, at jeg sagde, at det, vi først og fremmest var imod, var bemyndigelsen. Men dernæst gør jeg opmærksom på, at den bemyndigelse, der var tale om dengang, nu er udgået af lovlorslaget. Hvis det ærede medlem ikke har forstået det, vil jeg antage, at han vil give mig blank tilslutning, hvis han læser forslaget igennem. Nu er der nemlig mening i det. Dengang var det en overdrivelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Brodthagen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde holdes i morgen, fredag den 23. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om bekæmpelse af flyvehavre.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til bogføringslov

og

forslag til lov om ændringer i konkursloven.

[Formanden.]

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Ændringer i politikredsinddelingen).

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i færdselsloven.

Mødet hævet kl. 14³⁸.

42. møde.

Fredag den 23. januar kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om bekæmpelse af flyvehavre.

Valgt blev: *Chr. Thomsen, Bladt, Lund Jensen, Evald Kristensen, Th. Milkelsen, Carl Petersen, P. A. Rasmussen, Slipsager, Kristian Kristensen, Ejnar Hansen, Gideon, Henry Hansen, Ejner Kristensen, Conrad Kofoed, Niels Ravn, Clausen (Olufskjær) og Reedtz-Thott.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til bogføringslov

og

forslag til lov om ændringer i konkursloven.

Valgt blev: *Brodthagen, Poul Hansen (Svendborg), Hjortnæs, Erhard Jakobsen, Johs. E. Larsen, Lars M. Olsen, K. Axel*

Nielsen, Baumgaard, Niels Andersen, Thisted Knudsen, Alfred Bøgh, Foged, Heick, Kryger, H. K. Sørensen, Knud Nielsen og Jørgen Jørgensen (Ullerup).

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligte.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1521, fremsættelsen i tidenden sp. 1951).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Boye Hansen: Ved første behandling af lovforslaget om ændring af ulykkesforsikringsloven, der fandt sted i november måned 1958, bebudede den højtærede socialminister, at han agtede at fremsætte tilsvarende forslag om ændring af lov om invaliderente m. v. til tilskadekomne militære værnepligtige.

Jeg takker ministeren, fordi han allerede nu har fremsat det bebudede lovforslag, og jeg kan straks tilsige mit partis støtte til dets gennemførelse, og det så meget mere som lovforslaget jo tilsigter en rimelig og retfærdig forbedring af vilkårene for de personer, der omfattes af nævnte lov. Således foreslås det maksimumsbeløb, hvorefter der ifølge loven kan ydes erstatning, forhøjet fra 7 000 kr. til 12 000 kr. eksklusive pristalsregulering; medtages pristalsreguleringen, udgør de samme beløb i dag henholdsvis 10 150 kr. og 12 420 kr. Dette vil som påpeget af den højtærede socialminister reelt sige, at en 100 pct. invalid i gunstigste tilfælde vil kunne opnå en årlig rente på 9 315 kr. På samme måde vil dagpengesatserne som følge af lovforslaget maksimalt kunne stige fra 25 kr. 38 øre til 31 kr. 5 øre.

Da der altså her er tale om maksimumsbeløb, som vel næppe de fleste af de ulykkesramte eller skadelidte, der skal have hjælp efter loven, vil kunne opnå, finder jeg de foreslåede forbedringer rimelige, også når henses til den udvikling, der er sket i pris- og lønniveauet. Det samme gælder med hensyn til den foreslåede ændring af pristalsberegningen.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind på